Roman ve Roman Türleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Roman:** İnsanı ve çevresini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve düşüncelerini çözümleyen; kurmaca ya da gerçek olaylara dayanan uzun, anlatmaya bağlı edebî türdür.
- **Hikâyeden farkı:** Romanda olay örgüsü daha uzundur; karakter ve mekân sayısı daha fazladır; olaylar daha uzun bir zaman diliminde geçer. Yapı unsurları (olay örgüsü, kişiler, mekân, zaman, anlatıcı) hikâyedekilerle aynıdır.
- Batı'da roman 17. yüzyılın başlarında ortaya çıkar; ilk örnek **Cervantes**'in **Don Kişot**'udur. Onu Daniel Defoe'nun **Robinson Crusoe**'su ve Jonathan Swift'in **Güliver'in Gezileri** izler.
- **Konularına göre roman türleri: Tarihî** (tarihî olay ve kişiler kurgulanır) · **Macera** (şaşırtıcı, sürükleyici olaylar) · **Sosyal** (bireyi etkileyen toplumsal, kültürel, siyasi olaylar) · **Psikolojik** (bireyin iç dünyası ve ruh hâli).
- **Otobiyografik** (yazar kendi hayatını anlatır) · **Biyografik** (ünlü bir kişinin hayatı) · **Fantastik** (hayal gücüne dayanır) · **Egzotik** (uzak, yabancı ülkeler anlatılır). Bir roman birden fazla türün özelliğini taşıyabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Roman, anlatmaya bağlı uzun bir edebî türdür.
( ) Romanda karakter ve mekân sayısı genellikle hikâyeden azdır.
( ) Batı edebiyatında ilk roman örneği Don Kişot kabul edilir.
( ) Psikolojik romanlarda bireyin iç dünyası ön plandadır.

2 Roman türlerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.

1. tarihî roman 2. psikolojik roman 3. macera romanı 4. egzotik roman

a) Uzak ve yabancı ülkeleri anlatır.
b) Bireyin iç dünyasını ve ruh hâlini çözümler.
c) Tarihî olay ve kişileri kurgulayarak anlatır.
d) Günlük hayatta sık rastlanmayan şaşırtıcı, sürükleyici olayları anlatır.

3 Batı edebiyatında ilk roman örneği kabul edilen **Don Kişot** aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

A) Daniel Defoe B) Jonathan Swift C) Fenelon D) Maupassant E) Cervantes

4 "Sultan'ın ordusu surların önüne vardığında şehir üç gündür kuşatma altındaydı. Genç sipahi Tursun, babasından kalan kılıcı kuşanıp nöbet yerine geçti. O gece çadırlarda yakılan binlerce ateş, surların üzerinden bakan düşman askerlerine korku salıyordu."
Bu parça hangi roman türüne örnek olabilir?

A) Psikolojik roman
B) Egzotik roman
C) Tarihî roman
D) Fantastik roman
E) Otobiyografik roman

5 "Nihal pencerenin önünde saatlerce oturdu. Kendisine neden bu kadar kırgın olduğunu bilmiyordu; belki de yıllardır herkesin beklentilerine göre yaşamaktan yorulmuştu. İçinde bir ses 'Artık kendin ol.' diyor, başka bir ses bu cesareti bulamayacağını fısıldıyordu."
Bu parça hangi roman türüne örnek olabilir?

A) Macera romanı
B) Psikolojik roman
C) Tarihî roman
D) Egzotik roman
E) Biyografik roman

6 Aşağıdaki boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
a) Yazarın kendi hayatını anlattığı romanlara ..... roman denir.
b) Ünlü bir kişinin hayatını ya da hayatının bir bölümünü anlatan romanlara ..... roman denir.
c) Hayal gücüne dayanan, gerçek dışı olayların anlatıldığı romanlara ..... roman denir.

7 "Fırtına üçüncü gün dindiğinde gemiden geriye yalnızca bir kütük kalmıştı. Deniz, onu haritalarda adı bile geçmeyen bir adanın kıyısına attı. Adanın ortasındaki dağdan yükselen dumanı görünce yalnız olmadığını anladı."
Bu parça hangi roman türüne örnek olabilir?

A) Psikolojik roman
B) Sosyal roman
C) Macera romanı
D) Biyografik roman
E) Tarihî roman

8 Aşağıdakilerden hangisi romanın yapı unsurlarından biri **değildir**?

A) Olay örgüsü B) Kafiye C) Şahıs kadrosu D) Mekân E) Zaman

9 Roman ile hikâyeyi **olay örgüsü** ve **zaman** yönünden karşılaştırınız.

10 Aşağıdaki eser–yazar eşleştirmelerinden hangisi **doğrudur**?

A) Don Kişot – Jonathan Swift
B) Güliver'in Gezileri – Cervantes
C) Robinson Crusoe – Cervantes
D) Don Kişot – Daniel Defoe
E) Robinson Crusoe – Daniel Defoe

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Kasabaya fabrika kurulunca tarlalar birer birer satıldı. Toprağını bırakan köylüler fabrikanın kapısında vardiya beklemeye başladı. Eski ağalar yeni zenginlerle aynı masaya oturmak zorunda kaldı; kasabanın bütün düzeni birkaç yıl içinde değişti."
Bu parça hangi roman türüne örnek olabilir?

A) Sosyal roman
B) Egzotik roman
C) Fantastik roman
D) Psikolojik roman
E) Macera romanı

12 "Yazar bu romanda, çocukluğunu geçirdiği Ege kasabasını, öğretmen olarak çalıştığı yılları ve yaşadığı hayal kırıklıklarını kendi adını değiştirdiği bir kahramanın ağzından anlatmıştır."
Bu açıklamaya göre söz konusu roman hangi türe girer?

A) Biyografik roman
B) Otobiyografik roman
C) Tarihî roman
D) Egzotik roman
E) Fantastik roman

13 "Roman, 16. yüzyılda yaşamış ünlü bir mimarın çıraklık yıllarından ölümüne kadar geçen hayatını, gerçek olaylara dayanarak ve yer yer kurgu ekleyerek anlatır."
Bu roman aşağıdaki türlerden hangisine girer?

A) Biyografik roman
B) Otobiyografik roman
C) Egzotik roman
D) Macera romanı
E) Fantastik roman

14 Aşağıdaki roman özetlerinin türlerini yazınız.
a) Bir kutup kaşifinin buzullarda geçen tehlikeli yolculuğu
b) Konuşan hayvanların ve sihirli kapıların bulunduğu bir dünyada geçen serüven
c) Uzak bir Asya ülkesinin gelenekleri, sokakları ve insanları

15 Aşağıdakilerden hangisi romanın hikâyeden farklı yönlerinden biridir?

A) Kurmaca bir tür olması
B) Anlatıcısının bulunması
C) Olay örgüsü içermesi
D) Kişi, mekân ve zaman unsurlarına sahip olması
E) Olayların daha uzun bir zaman diliminde gerçekleşmesi

16 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Bir roman birden fazla türün özelliğini taşıyabilir.
( ) Egzotik romanlarda yazarın kendi hayatı anlatılır.
( ) Sosyal romanlar bireyi etkileyen toplumsal olayları işler.
( ) Roman, kurmaca ya da gerçek olaylara dayanabilir.

17 Destandan romana uzanan süreçle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Roman, destandan önce ortaya çıkmış en eski türdür.
B) Roman ve destan aynı dönemde ortaya çıkmıştır.
C) İnsanın kendini ifade etmek için kullandığı türler destan, masal, efsane ve halk hikâyesinden sonra romana ulaşmıştır.
D) Masal ve efsane türleri romandan sonra doğmuştur.
E) Roman yalnızca Türk edebiyatında görülen bir türdür.

18 "Nihal pencerenin önünde saatlerce oturdu. Kendisine neden bu kadar kırgın olduğunu bilmiyordu; belki de yıllardır herkesin beklentilerine göre yaşamaktan yorulmuştu. İçinde bir ses 'Artık kendin ol.' diyor, başka bir ses bu cesareti bulamayacağını fısıldıyordu."
Bu parçada karakterin iç dünyası aşağıdakilerin hangisiyle yansıtılmıştır?

A) Tarihî olayların sıralanmasıyla
B) Mekânın ayrıntılı betimlenmesiyle
C) Karakterler arası diyaloglarla
D) Karakterin içindeki çelişkili düşüncelerin aktarılmasıyla
E) Sayısal bilgilerle

19 Okumak istediğiniz bir roman türünü seçiniz; bu türün özelliklerini ve neden bu türü seçtiğinizi iki-üç cümleyle yazınız.

20 Güliver'in Gezileri'nde kahramanın, insanların avuç içi kadar küçük olduğu bir ülkeye düşmesi anlatılır. Bu özelliğiyle eser en çok hangi roman türünün niteliğini taşır?

A) Tarihî roman
B) Biyografik roman
C) Psikolojik roman
D) Otobiyografik roman
E) Fantastik roman

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Sultan'ın ordusu surların önüne vardığında şehir üç gündür kuşatma altındaydı. Genç sipahi Tursun, babasından kalan kılıcı kuşanıp nöbet yerine geçti. O gece çadırlarda yakılan binlerce ateş, surların üzerinden bakan düşman askerlerine korku salıyordu."
Bu parçayla ilgili
I. Tarihî bir olay kurgulanarak anlatılmıştır.
II. Karakterin ruh hâli ayrıntılı çözümlenmiştir.
III. Olayın geçtiği mekân ve zamanla ilgili ipuçları vardır.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

22 "Bu romanda yazar, Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'nun bir kasabasında yaşayan insanları anlatır. Savaşın getirdiği yoksulluk, kasabadaki toplumsal ilişkileri nasıl değiştirmiştir; bu soruya kasabalıların gündelik hayatından cevap arar."
Bu tanıtıma göre roman için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yalnızca fantastik roman özelliği taşımaktadır.
B) Hem tarihî hem de sosyal roman özelliği taşımaktadır.
C) Egzotik roman özelliği ağır basmaktadır.
D) Yazarın kendi hayatını anlatan otobiyografik bir romandır.
E) Macera romanının bütün özelliklerini taşımaktadır.

23 Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Don Kişot, Batı'daki ilk roman örneği kabul edilir.
B) Romanın yapı unsurları hikâyedekilerle aynıdır.
C) Roman, Batı edebiyatında 19. yüzyılın sonunda ortaya çıkmıştır.
D) Psikolojik romanlar bireyin iç dünyasını ele alır.
E) Egzotik romanlar uzak ülkeleri anlatır.

24 I. Tarihî roman
II. Egzotik roman
III. Psikolojik roman
IV. Sosyal roman
Aşağıdaki roman tanıtımları hangi türlerle sırasıyla eşleşir?
• Kuşatma altındaki bir kalede geçen, gerçek bir savaşı anlatan roman
• Bir adamın geçmişiyle hesaplaşmasını ve vicdan azabını anlatan roman
• Göçün bir mahalledeki komşuluk ilişkilerini nasıl değiştirdiğini anlatan roman

A) I – III – IV B) I – II – IV C) III – I – IV D) IV – III – I E) I – IV – III

25 Hikâye yazmaya alışmış bir yazar ilk romanını yazarken aşağıdakilerden hangisine **daha çok** ihtiyaç duyar?

A) Daha fazla karakteri, mekânı ve uzun bir zaman dilimini tutarlı biçimde kurgulamaya
B) Olay örgüsünü tamamen ortadan kaldırmaya
C) Anlatıcı kullanmamaya
D) Metni dizelere bölmeye
E) Metni birkaç paragrafla sınırlamaya

26 "Fırtına üçüncü gün dindiğinde gemiden geriye yalnızca bir kütük kalmıştı. Deniz, onu haritalarda adı bile geçmeyen bir adanın kıyısına attı. Adanın ortasındaki dağdan yükselen dumanı görünce yalnız olmadığını anladı."
Bu parçada merak unsurunu en çok artıran ayrıntı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fırtınanın üçüncü gün dinmesi
B) Gemiden bir kütük kalması
C) Adanın kıyısına çıkılması
D) Adanın ortasındaki dağdan yükselen dumanın görülmesi
E) Adanın haritalarda adının geçmemesi

27 **1. Metin:** "Roman, kahramanın yirmi yılını üç şehirde geçen olaylarla anlatır; ailesi, arkadaşları ve rakipleriyle kurduğu ilişkiler ayrıntılı biçimde işlenir."
2. Metin: "Metin, bir çocuğun okulun ilk gününde yaşadığı kısa bir anı merkeze alır; olay birkaç saat içinde geçer."
Bu açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Her iki metin de roman özelliği taşımaktadır.
B) Birinci metin roman, ikinci metin hikâye özelliği taşımaktadır.
C) Birinci metin hikâye, ikinci metin roman özelliği taşımaktadır.
D) İki metin de şiir türündedir.
E) İki metinde de karakter sayısı eşittir.

28 "Roman, bir toplumun aynasıdır."
Bu sözle en çok hangi roman türünün işlevi vurgulanmaktadır?

A) Fantastik roman
B) Egzotik roman
C) Macera romanı
D) Biyografik roman
E) Sosyal roman

29 Romanla ilgili
I. İnsanın serüvenlerini anlatır ve duygu, düşüncelerini çözümler.
II. Yalnızca gerçek olaylara dayanır, kurmaca olamaz.
III. Olay örgüsü hikâyeye göre daha uzundur.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

30 Bir **psikolojik roman** için 3-4 cümlelik özgün bir giriş paragrafı yazınız. Karakterin iç dünyasını yansıtan en az bir ifade kullanınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**